



Како све више земаља доноси мере за подршку одређеним индустријама и успостављање нових, оживљавање индустријске политике била је главна тема овогодишњег састанка Светског економског форума у Давосу. Ово је велика промена будући да су са (контра)револуцијом Реган-Тачер и појавом такозваног Вашингтонског консензуса 1980-их, аргументи против индустријске политике били уграђени у економску ортодоксију. По том, неолибералном, концепту владе не би требало да бирају победнике, већ да препусте тржишту да распоређује ресурсе по индустријама на начин који одражава преференције потрошача и технолошке могућности. По истој логици, креатори политике треба да интервенишу на тржишту само када имају довољно информација да неки екстерни фактори узрокују нефункционисање тржишта.

Иако су протагонисти неолибералног вашингтонског консензуса отписивали индустријску политику, она никада није ни изашла из моде јер су се успешне економије увек ослањале на владине политике

Данас је индустријска политика у виду протекционизма поново у првом плану економске политике и на Истоку и на Западу. Један од водећих економиста данашњице, Дани Родрик, сматра да право питање везано за индустријску политику није да ли је треба практиковати, већ како.

Индустријска политика је отворено прихваћена од стране влада у земљама попут САД-а, Британије или Француске, као и од стране престижних супранационалних организација попут Светске банке или ЕУ. Стандардна теза да држава не сме да бира победнике у тржишној утакмици углавном је ирелевантна: оно што одређује успех индустријске политике је много мање захтевна способност да се „низ воду пуштају“ губитници. Иако су протагонисти неолибералног вашингтонског консензуса отписивали индустријску политику, она никада није ни изашла из моде јер су се успешне економије увек ослањале на владине политике.

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45

Дакле, после деценија академског и потискивања у економској пракси, индустријска политика се враћа на велика врата. CHIPS and Science Act, амерички закон „тежак“ 280 милијарди долара, чија је интенција да прошири америчку индустрију полупроводника, добар је пример за то. Бела кућа је предузела и акцију без преседана да задржи примат у новим технологијама, уводећи строге контроле извоза које ограничавају способност Кине да набави напредне рачунарске чипове, одржава и развија суперкомпјутере и производи полупроводнике, чиме је започета политика „активног дављења“ великих сегмената кинеске технолошке индустрије.



Амерички председник Џо Бајден се обраћа поводом усвајања закона "Chips and Science Act", августа 2022.

Додатно, у августу претходне године је такође усвојен (погрешно назван) Закон о смањењу инфлације (Inflation Reduction Act), који подразумева 370 милијарди долара субвенција за транзицију ка зеленој енергији. [Овим законом](#) се предвиђа и 60 милијарди долара пореских кредита, грантова, зајмова и инвестиција као подршка напредним видовима транспорта, те лоцирање високе технологије у САД.

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45

Иначе, Бајден је водио председничку кампању са максимумом: „Build Back Better,” обећавајући стотине милијарде долара за побољшање економске конкурентности САД и јачање тзв. закона „Купуј америчко“. Показујући да није само реч о предизборним слоганима, Бајденова администрација започела је процес замене огромне флоте возила савезне владе моделима са чистом енергијом произведеним у САД, на тај начин помажући домаћу индустрију електричних возила.

Брисел увелико планира да одговори променом сопствених правила којим ће се употреба субвенција проширити. Повезано с тим, једном трећином од 1.800 милијарди евра у оквиру Плана опоравка „NextGenerationEU“ финансираће се „Европски зелени договор“ (уведен 2019), који ће помоћи државама чланицама да улажу у пројекте чисте енергије.



Зграда Европске централне банке у Франкфурту

Индустријска политика се генерално односи на напоре да се промовишу специфичне

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45

индустрије које је влада идентификовала као критичне за националну безбедност или економску конкурентност. Мере политике могу бити заштитне царине или друга трговинска ограничења, директне субвенције (или порески кредити), јавна потрошња на истраживање и развој или јавне набавке

Овде је од посебног значаја Европска алијанса за батерије, мрежа за координацију истраживања и субвенционисање производње батерија широм континента. Овај тренд није ограничен само на западне земље; нпр. недавно је Индонезија увела забрану извоза руде никла како би промовисала своју индустрију батерија за електрична возила.

Шта је индустријска политика□

Индустријска политика се генерално односи на напоре да се промовишу специфичне индустрије које је влада идентификовала као критичне за националну безбедност или економску конкурентност. Мере политике могу бити заштитне царине или друга трговинска ограничења, директне субвенције (или порески кредити), јавна потрошња на истраживање и развој или јавне набавке.

У суштини, интервенције се свODE на „нагињање“ (редуковање) тржишних цена како би се одређене индустрије учиниле профитабилнијим. Дobar пример су обновљиви извори енергије, будући да декарбонизација доводи до појаве нових тржишта и индустрија и логично је да владе покушавају да буду део зелене транзиције.

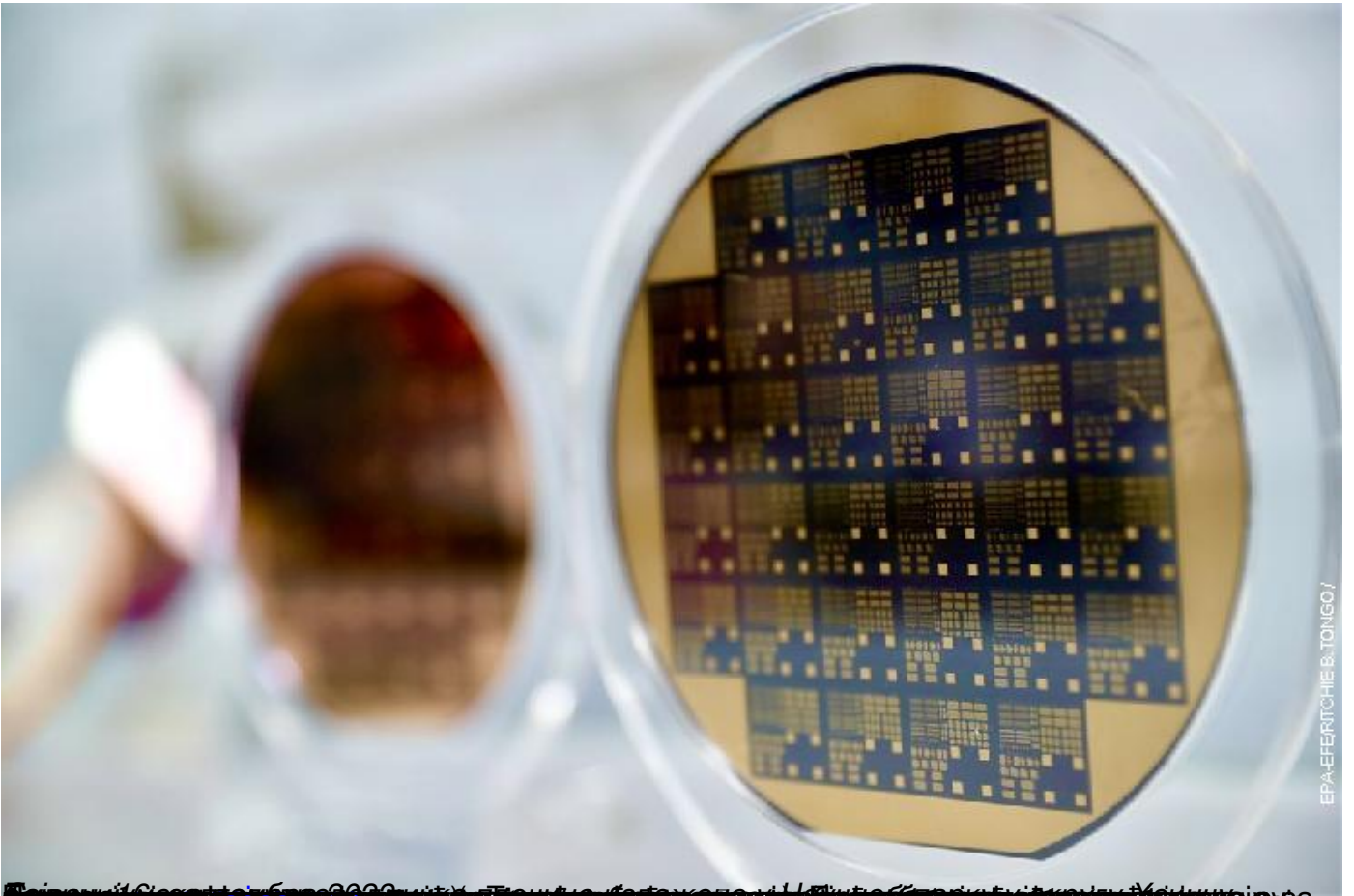
Слом неолиберализма и повратак економског интервенционизма

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45



Слом неолиберализма и повратак економског интервенционизма

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45

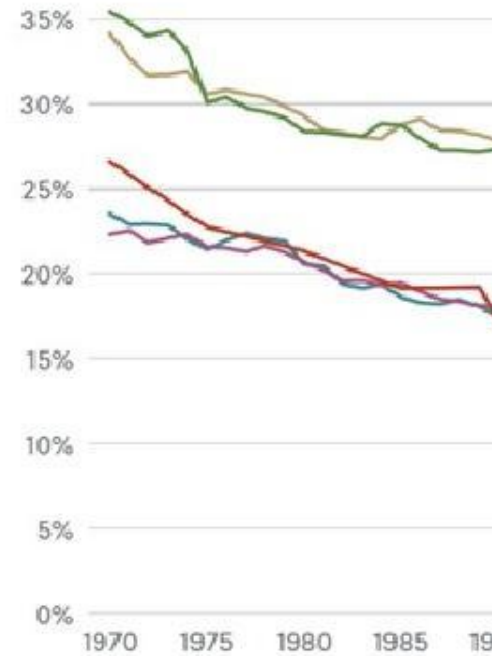


EPA-FERITCHE B. TONGOY

~~Primary Source: [https://www.reuters.com/technology/semiconductor-factories-will-likely-be-built-in-us-as-china-tries-to-catch-up-2023-01-11/](#)~~

Слом неолиберализма и повратак економског интервенционизма

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45



Source: UN Department of Economic and Social

Датум објаве: 13. фебруар 2023. 22:45. Аутор: Горан Николић. Е-пошта: g.nikolic@bpb.rs. Веб-сајт: www.bpb.rs. Контакт: +381 11 363 1234. Сва права задржана.

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45



Слом неолиберализма и повратак економског интервенционизма

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45



Слом неолиберализма и повратак економског интервенционизма

Пише: Горан Николић
понедељак, 13 фебруар 2023 22:45

